

Przyczyny zaburzeń mowy

Dziecko musi się uczyć mowy tak jak wielu innych sprawności, które przeradzają się w umiejętności. Poziom mowy bywa u dzieci bardzo różny. Są takie, które zaczynają mówić wcześniej i ich wymowa jest prawidłowa i takie, które w wieku 7 lat wypowiadają się jeszcze nieprawidłowo, a ich mowa jest niewyraźna, mało komunikatywna.

Przyczyny zaburzeń mowy, w tym wad wymowy, mogą być bardzo różne, np.:

- wada zgryzu lub uzębienia,
- osłabienie słuchu fizycznego (niedosłuch),
- opóźnienie lub zaburzenie słuchu mownego (tzw. słuchu fonematycznego),
- mała sprawność narządów artykulacyjnych (warg, języka podniebienia miękkiego),
- dysfunkcje połykowe,
- przerost migdałka gardłowego,
- zaburzenia kinestezji artykulacyjnej (tzn. wzorców ułożeń narządów mownych właściwych dla poszczególnych głosek),
- nieprawidłowe wzorce mowy (wadliwa wymowa osób z otoczenia, zbyt szybkie tempo mowy rodziców itp.),
- zaniedbania środowiskowe,
- zaburzenia między pracą więzadeł głosowych, a pracą narządów artykulacyjnych.

Wiele nieprawidłowości wymowy wynika nie tyle z wad organicznych, ile ze złych nawyków. Często sami dorośli, którzy powinni dawać przykład dzieciom, mówią infantylnie, pieszczotliwie – używając zdrobnień lub niechlujnie – zbyt szybko, niedokładnie wymawiają słowa, „połykając” końcówki, posługują się nieprawidłowymi formami gramatycznymi – słowem ich mowa nie jest dla dziecka wzorem. Zapowiedzią problemów może więc być nieprawidłowa budowa anatomiczna aparatu mowy, co wychwycić powinien lekarz już u niemowlęcia. Badania polegają na sprawdzeniu budowy jamy ustnej i wstępnej diagnozie odruchów istotnych dla mówienia (np. odruch ssania). Czasem u małych dzieci zdarza się przerost wędzidełka (ścięgna między językiem a dolnym podniebieniem). Defekt taki w późniejszym okresie niemal zawsze powoduje wadę wymowy. Przyczyną wady mowy może być także uszkodzenie narządu słuchu, nieprawidłowości w obrębie żuchwy, choroby neurologiczne, czynniki dziedziczne, czy wreszcie niższe możliwości intelektualne. Terapia logopedyczna winna być więc kompleksowa i polegać na współpracy wielu odpowiednich specjalistów (np. laryngologa, otolaryngologa, ortodonta, neurologa, czy psychologa).